

УДК 930.25(477):[004.651:004.738.1www]:316.77
DOI: 10.31866/2616-7654.17.2026.361601

СТРУКТУРОВАНІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ВЕБПРЕДСТАВЛЕННІ ЕЛЕКТРОННИХ АРХІВІВ ДЕРЖАВНИХ ОБЛАСНИХ АРХІВІВ УКРАЇНИ

*Данило Грещук,
аспірант кафедри соціальних комунікацій
та інформаційної діяльності,
Національний університет
«Львівська політехніка»
(Львів, Україна)
e-mail: danylo.i.hreshchuk@lpnu.ua
ORCID ID: 0009-0006-3012-038X*

Для цитування:

Грещук, Д. (2026). Структурованість інформаційних зв'язків у вебпредставленні електронних архівів державних обласних архівів України. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*, 17, 90–102. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.17.2026.361601>

Мета статті полягає у системному аналізі особливостей структурованості інформаційних зв'язків у вебпредставленні електронних архівів державних обласних архівів України в контексті формування глобального інформаційного простору.

Методи дослідження. Контент-аналіз формулювань розділів, заголовків, підзаголовків та назв архівних документів на офіційних вебсайтах обласних архівів України дає змогу встановити моделі файлової структури для електронних архівів на вебсайтах обласних архівів. Для виявлення особливостей реалізації інформаційних зв'язків використовується метод групування та логічного узагальнення.

Наукова новизна полягає у визначенні ролі інформаційних зв'язків між таксономічними категоріями для побудови оптимальної файлової структури електронних архівів на вебсайтах обласних архівів.

Основні висновки. Методології подання електронного архіву на офіційних вебсайтах державних архівів областей України властива різноманітність, одним із чинників якої є множинні підходи до відтворення інформаційних зв'язків у структуризації файлів. Доведено, що структурованість файлів щодо електронного архіву вебсайту обласних архівів підвищує зручність використання, користувачо-центрованість, якість, повноту формування інформаційного простору архіву. Структурованість інформаційних зв'язків архівних документів є чинником інформаційної інфраструктури вебсайту архіву, що забезпечує його системність, інформаційну цілісність й ефективний доступ до архівної інформації в індустрії інформаційних послуг та інформаційного ринку. Доведено, що інформаційні зв'язки між вихідною таксономічною категорією «розділ» і наступними категоріями набувають послідовного й логічного розвитку завдяки використанню на першому рівні базових понять електронного архіву. Обґрунтовано, що реалізація інформаційних зв'язків під час систематизування файлів з архівною інформацією щодо електронного архіву передбачає виконання багатоступеневого, ієрархічного і дихотомного поділу.

Ключові слова: архів; архівний документ; електронний архів; довідковий апарат; інформаційні зв'язки; інформаційний простір архіву; цифровізація архівних установ; класифікаційна система.

ВСТУП

Цифровізація інформації актуалізує питання доступу користувачів до електронних інформаційних ресурсів архівних установ. Суспільна потреба в утвердженні національної ідентичності актуалізує необхідність вивчення та популяризації інформації історичного, краєзнавчого характеру і забезпечення доступу до неї, інтегрування архівної інформації в наукові та освітні практики. Дослідження моделей втілення інформаційних зв'язків у структурі подання електронного архіву зумовлює прийняття організаційних, програмно-технічних рішень для редагування та вдосконалення файлової системи на офіційних вебсайтах архівів у контексті забезпечення користувачо-центрованості діяльності архівних установ.

ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДҐРУНТЯ

Інформаційні зв'язки реалізуються у побудові структури електронного архіву на принципах системності, логічності, простоти, швидкості пошуку первинної архівної інформації. Поняття системності, взаємозалежності, зв'язності є фундаментальними у формулюваннях стандартизованих визначень таких базових термінів, як електронний архів, довідковий апарат архіву, система довідкового апарату до документів архіву. Методології подання електронного архіву на офіційних вебсайтах державних архівів областей України властива різноманітність, одним із чинників якої є множинні підходи до відтворення інформаційних зв'язків у структуризації файлів.

Аналіз вебсайтів як метод наукових досліджень. Фундаментальні наукові розвідки національних архівних зібрань закладають підґрунтя для всебічної розбудови напрямів архівознавчих досліджень (Боряк, 1995). Репрезентована у 1990-х роках концепція комп'ютеризації архівної справи в Україні набуває практичного втілення в діяльності архівних установ, зокрема у створенні розгалужених електронних архівів (Дубровіна, 1998). Ретроспективне дослідження розвитку науки й освіти в Україні у 1920–1930-х роках дозволяє осмислити еволюційний шлях архівної справи (Матяш, 2000). Базові засади формування національної архівної системи та побудови Національного архівного фонду України визначаються на підставі аналізу стану галузі на зламі епох у 1990-х роках (Ляхоцький, 2003). Ефективність архівної справи розглядається в контексті органічної єдності компонентів документно-інформаційної системи установ, яка охоплює: нормативно-правову базу організації життєвого циклу документа; формування служби діловодства; організацію документообігу і контролю за функціонуванням документів; продукування документів та організацію їхнього зберігання; створення архіву або архівного підрозділу установи; укладання електронного архіву установи (Ковальська, 2021). Концептуальні ознаки сутностей «контент», «менеджмент вебконтенту», «вебсайт» визначають їхні логічні зв'язки і відношення, можливість трансформації або розвитку їхніх функціональних особливостей. Контент вебсайту як об'єкт управління перебуває у межах таких основних концептів, як управління потоками соціальної інформації (інформаційний та комунікаційний менеджмент), управління процесами створення цифрової інформаційної інфраструктури (менеджмент проектів) і цифрова культура фахівця. Менеджмент вебконтенту реалізується і розвивається як сучасний поліфункціональний напрям інформаційно-комунікаційної діяльності та органічно входить до кола стратегій формування цифрового інформаційно-комунікаційного середовища (Касьян, 2021). Аналіз кон-

тенту вебсайтів є частиною активного методологічного інструментарію розгляду діяльності установ документно-комунікаційного профілю. Дослідження концептуальних засад, напрямів і тенденцій роботи архівних установ, моделей систематизації та категоризації архівних фондів відтворює реальну картину стану архівної справи (Лисенко, 2022). Комплексні дисертації присвячені вивченню розвитку довідкового апарату архівів та рукописних підрозділів бібліотек в Україні у 1920–1990 рр. (Христова, 1999), розширення пошукових можливостей архівних інформаційно-пошукових систем під впливом інформаційних технологій і представлення архівної інформації в інтернеті у 1991–2008 роках (Збанацька, 2010).

Структура, зміст і функціональні особливості вебсайту. Значний інформаційний потенціал мають аналітичні дослідження контенту вебсайтів архівних установ, що сприяє консолідації і повноті подання цінної, суспільно важливої інформації. Аналіз таких якісних характеристик контенту вебсайтів, як репрезентативність спектра інформаційних продуктів та послуг архівних установ, зрозумілість і комфортність сервісів та структури вебсайту, оперативність пошуку, наявність зворотного зв'язку з користувачем, є базою для обґрунтування сучасних функцій електронного інформаційного ресурсу: інформаційної, рекламної, комунікаційної, іміджевої (Коржик, 2020). Вебсайти потребують модернізації в напрямі вдосконалення їхньої структури, навігації і змістового наповнення на основі пріоритетності та доступності. Оптимізація вебсайтів націлена на спрощення структури і заголовків основного меню та його відповідність інформаційному наповненню, вдосконалення навігації вебсайтом для полегшення пошуку інформації. У цьому контексті доцільна часткова заміна окремих текстових заголовків інтерфейсу на зрозумілі для відвідувачів знакові системи. Важливим є надання доступу до довідкової інформації, що викликає підвищений інтерес, забезпечення дозволу користування відкритими базами даних. Зручності для користувачів надає можливість прямої переадресації з головної сторінки вебсайту на офіційні сторінки установи у соціальних мережах, розроблення двомовної версії вебсайту (українська, англійська), долучення до статичної будови вебсайту елементів інтерактивної взаємодії з відвідувачами та зворотного зв'язку (Сокур, 2020). Цифрова доступність вебсайтів українських бібліотек аналізується в контексті відповідності рекомендаціям WCAG 2.0. Із використанням інструменту Web Accessibility Checker оцінюється їхня цифрова доступність, виявляються поширені помилки і визначаються шляхи їхнього усунення (Тюркеджи, 2023). Дослідження контенту вебсайтів центральних державних архівів України засвідчило обов'язкові елементи структури та особливості щодо організації і складу традиційного та електронного довідкового апарату до архівних фондів (Збанацька, 2024).

Проектування вебсайтів архівних установ. Проект створення вебпорталу «Українське документознавство» спрямований на розвиток документознавчої науки, освіти та практики. Об'єднання розрізнених документознавчих інформаційних ресурсів у межах єдиної інформаційної системи сприяє формуванню цілісного, повного й об'єктивного знання про документ як основу документно-комунікаційної системи та забезпечує відкритість і доступність інформації для користувачів (Кириленко та ін., 2022).

Мета статті полягає у системному аналізі особливостей структурованості інформаційних зв'язків у вебпредставленні електронних архівів державних обласних архівів України в контексті формування глобального інформаційного простору.

Для реалізації цієї мети необхідно виконати такі завдання:

- встановити моделі структури файлів щодо електронного архіву на вебсайтах обласних архівів;
- вивчити особливості інформаційних зв'язків у структурі файлів електронного архіву на вебсайтах обласних архівів на 1 рівні – «Розділ».

МЕТОДИ ТА МАТЕРІАЛИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологія дослідження полягає у застосуванні загальнонаукових методів: аналізу, синтезу, групування, логічних узагальнень, контент-аналізу, візуалізації. Контент-аналіз формулювань розділів, рубрик, підрубрик, назв архівних документів на офіційних вебсайтах обласних архівів України надає можливість встановити моделі структури файлів щодо електронного архіву на вебсайтах обласних архівів. Метод групування, логічних узагальнень використано для виявлення особливостей реалізації інформаційних зв'язків у структурі файлів електронного архіву на вебсайтах архівів на 1 рівні – «Розділ». Техніку візуалізації застосовано для аргументації моделювання структури вебсайтів та їхніх особливостей на різних рівнях деталізації таксономічних категорій, демонстрації статистичних показників щодо динамічності ієрархічного розкриття контенту вебсайтів. *Об'єктом дослідження* є архівний цифровий контент офіційних вебсайтів державних архівів областей України. *Предметом дослідження* є структурованість інформаційних зв'язків у вебпредставленні електронних архівів державних архівів областей України.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Формування і використання інформаційних зв'язків у процесах подання електронного архіву на офіційних вебсайтах обласних архівів досліджується шляхом:

- встановлення специфіки інституціалізації інформаційних зв'язків у термінологічному, онтологічному і функціональному аспектах;
- вивчення особливостей реалізації інформаційних зв'язків документів у контексті архівного описування, концепцій формування класифікаційних систем архівного фонду, використання архівної інформації.

Моделі структури файлів щодо електронного архіву на вебсайтах обласних архівів. Структуру розглядаємо як стійке відображення інформаційних зв'язків між компонентами цілісного об'єкта – електронного архіву. Інформаційні зв'язки виявляються в логічній послідовності розкриття цих компонентів у напрямі від загального до простого. Дослідження структурованості подання електронного архіву дає можливість:

- встановити моделі реалізації інформаційних зв'язків між компонентами довідкового апарату;
- визначити поширеність моделей реалізації інформаційних зв'язків;
- запропонувати оптимальні рішення щодо використання моделей реалізації інформаційних зв'язків.

Структурованість файлів електронного архіву на вебсайтах обласних архівів свідчить про зручність використання, користувачо-центрованість, якість, повноту формування інформаційного простору архіву. Структурованість інформаційних зв'язків архівних документів є чинником інформаційної інфраструктури вебсайту архіву, що формує архівний інформаційний простір та забезпечує його системність, інформаційну цілісність й ефективний доступ до архівної інформації в індустрії інформаційних послуг та інформаційного ринку.

Структурованість подання електронного архіву на офіційних вебсайтах обласних архівів встановлюємо з використанням таких таксономічних категорій:

- розділ – основний поділ у кореновому каталозі, в якому вміщено перше повідомлення про електронний архів;
- рубрика – наступний поділ після розділу у випадному вікні, в якому розкриваються основні компоненти електронного архіву;
- підрубрика_1+n – перший і наступні поділи після рубрики у випадному вікні, в якому деталізовано склад електронного архіву (див. рис. 1).

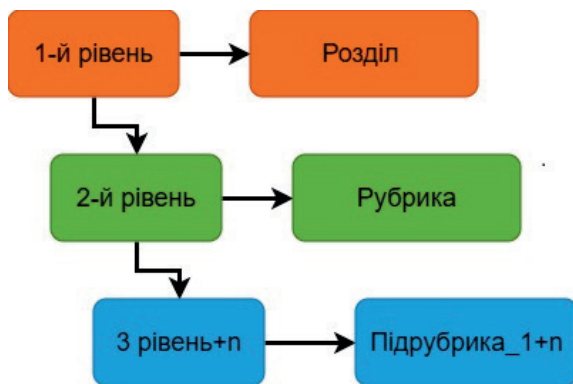

Рис. 1. Таксономічні категорії вебсайтів щодо електронного архіву
Джерело: авторська розробка

Таксономічні категорії позначають класифікаційне підпорядкування файлів від більш загального до часткового, формуючи ієрархічну будову вебсайту загалом. Внутрішньофайлова рубрикація тексту не кваліфікується як окрема підрубрика, хоча такі структуровані файли можуть містити випадні вікна з подальшою деталізацією.

Розділи на вебсайтах обласних архівів, відібрані для аналізу, містять:

- оцифровані оригінали паперових архівних документів, які є візуальним відтворенням паперових документів в електронній формі;
- оцифровані архівні довідники, які формують довідковий апарат до фондів архіву;
- цифрові версії друкованих архівних довідників, які складають довідковий апарат до фондів архіву;
- оцифровані видання, які утворюють науково-довідковий фонд архіву.

Комплекс цих електронних документів – оцифрованих оригіналів архівних документів та системи архівних довідників (друкованих, електронних) – є носієм первинної або вторинної архівної інформації і формує електронний архів. Довідковий апарат, призначений для виконання функції розкриття складу і змісту архівних документів і забезпечення їх пошуку на всіх рівнях системи, охоплює впорядковану систему архівних довідників.

Дослідження особливостей структури файлів електронного архіву на вебсайтах обласних архівів виконується в аспекті виявлення вихідних розділів кореневого каталогу, в яких консолідовано профільні файли (таксономічна категорія 1 рівня – «Розділ»).

Градування вебсайтів за кількістю рівнів поділу дозволяє встановити три моделі структури файлів електронного архіву на вебсайтах обласних архівів:

– **3-рівнева модель структури файлів, яка охоплює таксономічні категорії: розділ, рубрика** → архівний довідник, оцифрований повнотекстовий документ;

– **4-рівнева модель структури файлів, яка охоплює таксономічні категорії: розділ, рубрика, підрубрика_1** → архівний довідник, оцифрований повнотекстовий документ;

– **5-рівнева модель структури файлів, яка охоплює таксономічні категорії: розділ, рубрика, підрубрика_1, підрубрика_2** → архівний довідник, оцифрований повнотекстовий документ.

За 3-рівневою моделлю структури файлів створені офіційні вебсайти в державних архівах 10 областей: Дніпропетровської (ДАДПО)¹, Закарпатської (ДАЗКО)², Запорізької (ДАЗПО)³, Львівської (ДАЛО)⁴, Полтавської (ДАПО)⁵, Рівненської (ДАРО)⁶, Харківської (ДАХО)⁷, Хмельницької (ДАХМО)⁸, Черкаської (ДАЧКО)⁹, Чернівецької (ДАЧНО)¹⁰.

За 4-рівневою моделлю структури файлів створені офіційні вебсайти в державних архівах 13 областей: Вінницької (ДАВНО)¹¹, Волинської (ДАВЛО)¹², Донецької (ДАДО)¹³, Житомирської (ДАЖО)¹⁴, Івано-Франківської (ДАІФО)¹⁵, Київської (ДАКО)¹⁶, Кіровоградської (ДАКіро)¹⁷, Луганської (ДАЛГО)¹⁸, Миколаївської (ДАМО)¹⁹, Сумської (ДАСО)²⁰, Тернопільської (ДАТО)²¹, Херсонської (ДАХРО)²², Чернігівської (ДАЧГО)²³.

За 5-рівневою моделлю структури файлів створений офіційний вебсайт у Державному архіві Одеської області (ДАОО)²⁴.

Інформаційні зв'язки між файлами електронного архіву на сайтах обласних архівів на 1 рівні – «Розділ». Номінування розділів на офіційних вебсайтах обласних архівів із 3-рівневою моделлю структури файлів електронного архіву свідчить про доволі широке коло використаних номінативних одиниць. Так, розділи, які

¹ Державний архів Дніпропетровської області <https://dp.archives.gov.ua/>

² Державний архів Закарпатської області <https://dazo.gov.ua/>

³ Державний архів Запорізької області <https://archivzp.gov.ua/uk/>

⁴ Державний архів Львівської області <https://e.archivelviv.gov.ua/>

⁵ Державний архів Полтавської області <https://poltava.archives.gov.ua/>

⁶ Державний архів Рівненської області <https://rv.archives.gov.ua/>

⁷ Державний архів Харківської області <https://archives.kh.gov.ua/>

⁸ Державний архів Хмельницької області <https://dahmo.gov.ua/>

⁹ Державний архів Черкаської області <https://ck.archives.gov.ua/>

¹⁰ Державний архів Чернівецької області <https://cv.archives.gov.ua/>

¹¹ Державний архів Вінницької області <https://davio.gov.ua/>

¹² Державний архів Волинської області <https://volyn.archives.gov.ua/>

¹³ Державний архів Донецької області <https://dn.archives.gov.ua/>

¹⁴ Державний архів Житомирської області <https://zhytomyr.archives.gov.ua/>

¹⁵ Державний архів Івано-Франківської області <https://if.archives.gov.ua/>

¹⁶ Державний архів Київської області <https://dako.gov.ua/>

¹⁷ Державний архів Кіровоградської області <http://archium.krop.archives.gov.ua/>

¹⁸ Державний архів Луганської області <https://lg.archives.gov.ua/>

¹⁹ Державний архів Миколаївської області <https://archive.mk.ua/>

²⁰ Державний архів Сумської області <https://daso.archives.gov.ua/>

²¹ Державний архів Тернопільської області <https://archives.te.gov.ua/>

²² Державний архів Херсонської області <https://kherson.archives.gov.ua/>

²³ Державний архів Чернігівської області <https://cn.archives.gov.ua/>

²⁴ Державний архів Одеської області <https://archive.od.gov.ua/>

номінують електронний архів, мають синонімічні назви: «Архів on-line», «Архівні ресурси (електронні)», «Довідковий апарат в електронному вигляді», «Довідковий апарат», «Е-архів», «Електронний архів», «Науково-довідковий апарат», «Оцифровані документи», «Цифровий фонд користування» (табл. 1).

Таблиця 1

**Розділи офіційних вебсайтів обласних архівів
із 3-рівневою моделлю структури файлів електронного архіву**

	Розділи, в яких виявлено компоненти електронного архіву				
ДАДпО	Архівні установи області	Каталог метричних книг	Науково-довідковий апарат	Література	Електронний архів
ДАЗкО	Довідковий апарат	Науково-довідкова бібліотека	Електронний архів		
ДАЗпО	Науково-довідковий апарат	Довідковий апарат в електронному вигляді	Оцифровані документи		
ДАЛО	Інформація	Електронний архів			
ДАПО	Архівні ресурси (електронні)				
ДАРО	Е-архів	Фонди архіву			
ДАХО	Про архів	Електронний архів			
ДАХмО	Архів on-line	Фонди	Архіви репресивних органів ...	Цифровий фонд користування	Довідковий апарат
ДАЧкО	Доступ до публіч. інформації	Фонди			
ДАЧнО	Довідковий апарат	Електронний архів			

- розділи, які номінують електронний архів
- розділи, які узагальнено номінують фонд або окремі архівні довідники, колекції
- розділи з контентом про науково-довідкову бібліотеку, списки літератури
- розділи із широким спектром предметних областей

Джерело: авторська розробка

Архівні фонди формуються як цілісні системи, тому й електронний архів повинен розкриватися як цілісна ієрархічна структура. Проте її розмиває подання в кореновому каталозі розділів, які узагальнено номінують фонд або окремі архівні довідники, архівні колекції: «Архіви репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років» (ДАХмО), «Каталог метричних книг» (ДАДпО), «Фонди архіву» (ДАРО), «Фонди» (ДАХмО, ДАЧкО). Недотримання принципів співрозмірності поділів, співвідношення загального і часткового порушує вміщення в кореновому каталозі таких розділів, як «Науково-довідкова бібліотека» (ДАЗкО), «Література» (ДАДпО). Цей поділ, на наш погляд, повинен посісти належне місце під час класифікації компонентів довідкового апарату. Контент, який ви-

світлює сутності електронного архіву, визначає суспільне призначення архівних установ будь-якого рівня і підпорядкування. Тому компоненти електронного архіву природно виділяти в окремих розділах. Натомість трапляється вміщення файлів про довідковий апарат чи оцифровані документи в розділи із широким спектром предметних областей: «Про архів» (ДАХО), «Архівні установи області» (ДАДпо), «Доступ до публічної інформації» (ДАЧко), «Інформація» (ДАЛО).

Особливості офіційних вебсайтів обласних архівів із 3- і 4-рівневою моделями структури файлів електронного архіву загалом співзвучні, проте в останніх із названих суттєво змінюється співвідношення виділених груп (див. табл. 2).

Таблиця 2

Розділи офіційних вебсайтів обласних архівів із 4-рівневою моделлю структури файлів електронного архіву

	Розділи, в яких виявлено компоненти електронного архіву			
ДАВно	Список архівних фондів, в яких виявлено ... репресивних органів	Публікації	Розсекречення архівних матеріалів	Електронний архів
ДАВло	Публікації	Електронний архів		
ДАДО	Фонди архіву			
ДАЖО	Електронний архів	Український мартиролог ХХ ст.	Інформаційна діяльність	Громадянам
ДАІФО	Е-архів	Фонди		
ДАКО	Е-архів	Описи&справи		
ДАКіро	Електронний архів			
ДАЛго	Інформація			
ДАМО	Науково-довідковий апарат	Цифровий архів		
ДАСО	Документи on-line	Архівні установи	Інформаційна діяльність	
ДАТО	Е-архів	Публікації		
ДАХро	Архівні установи	Фонди та довідковий апарат		
ДАЧго	Про нас	Оцифровані описи та справи онлайн		

- – розділи, які номінують електронний архів
 - – розділи, які узагальнено номінують фонд або окремі архівні довідники, колекції
 - – розділи з контентом про науково-довідкову бібліотеку, списки літератури
 - – розділи із широким спектром предметних областей
 - – розділи, які містять повідомлення про загальнодержавні міжархівні проекти
- Джерело: авторська розробка*

Практично повторюються формулювання розділів, які безпосередньо висвітлюють структуру електронного архіву, хоча і зменшується їхнє різноманіття: «Електронний архів», «Е-архів», «Цифровий архів», «Документи on-line», «Оцифровані

описи та справи онлайн», «Науково-довідковий апарат». До розділів, які узагальнено номінують фонд або окремі архівні довідники і колекції, належать: «Фонди» (ДАІФО), «Фонди і довідковий апарат» (ДАХрО), «Описи&справи» (ДАКО), «Фонди архіву» (ДАДО), «Список архівних фондів, в яких виявлено та встановлено фактичну наявність архівної інформації репресивних органів» (ДАВНО), «Розсекречення архівних матеріалів» (ДАВНО). Коло розділів, які містять контент про науково-довідкову бібліотеку, списки літератури, розширено розділом «Публікації», до якого включені списки видань (ДАВНО, ДАВЛО, ДАТО). Зростає кількість розділів із широким спектром предметних областей, які містять файли про довідковий апарат або оцифровані документи. До них належать: «Про нас» (ДАЧГО), «Інформаційна діяльність» (ДАЖО, ДАСО), «Громадянам» (ДАЖО), «Архівні установи» (ДАСО), «Інформація» (ДАЛГО). Актуалізує перелік розділів презентація загальнодержавного міжархівного проєкту «Український мартиролог ХХ ст.» на вебсайті ДАЖО.

На сайті Державного архіву Одеської області задекларовано лише один розділ щодо електронного архіву: «Електронний архів: фонди, описи, документи». Водночас у ньому найбільш деталізована структура файлів – у 5 рівнів.

Для визначення оптимальної структуризації офіційних вебсайтів обласних архівів виконуємо порівняння спектра розділів моделей, що мають різнорівневу структуру подання файлів щодо електронного архіву. Для цього виділяємо такі групи розділів, які виявлено у трьох моделях: розділи, які номінують електронний архів; розділи, які узагальнено номінують фонд або окремі архівні довідники, архівні колекції; розділи, які містять контент про науково-довідкову бібліотеку, списки літератури; розділи із широким спектром предметних областей, які містять файли про довідковий апарат або оцифровані документи; розділи, які містять повідомлення про загальнодержавні міжархівні проєкти (див. табл. 3).

Таблиця 3

Групи розділів офіційних вебсайтів обласних архівів щодо електронного архіву

Найменування груп розділів	3-рівнева структура вебсайту		4-рівнева структура вебсайту		5-рівнева структура вебсайту	
	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
Розділи, які номінують електронний архів	16	59	11	41	1	100
Розділи, які узагальнено номінують фонд або окремі архівні довідники, архівні колекції	5	19	5	19	–	–
Розділи, які містять контент про науково-довідкову бібліотеку, списки літератури	2	7	4	15	–	–
Розділи із широким спектром предметних областей, які містять файли про довідковий апарат або оцифровані документи	4	15	6	22	–	–
Розділи, які містять повідомлення про загальнодержавні міжархівні проєкти	–	0	1	3	–	–
Загалом розділів	27	100	27	100	1	100

Джерело: авторська розробка

На нашу думку, позиціонування в таксономічній категорії «розділ» обґрунтоване тільки для першої із названих груп розділів. Розміщення решти груп на рівні «розділ» не відповідає вимогам логіки, дотримання послідовності подання родо-видових відношень між компонентами електронного архіву, що розмиває структуру вебсайту. Логіку інформаційних зв'язків у структурі файлів на внутрішньосистемному (система понять електронного архіву) і зовнішньосистемному (система понять інших розділів вебсайту) рівнях порушує використання як таксономічної категорії 1 рівня – «Розділ»: розділів із широким спектром предметних областей, які містять файли про довідковий апарат або оцифровані документи; розділів, які узагальнено номінують фонд або містять файли про окремі архівні довідники та архівні колекції; розділів, які містять контент про науково-довідкову бібліотеку, списки літератури.

Відзначаємо певні переваги 3-рівневої моделі структурування файлів щодо електронного архіву:

- деталізованість поділу обсягу поняття електронний архів на 1 рівні – «Розділ» у моделі із 3-рівневою структурою вища, ніж у 4-рівневої моделі: на 10 вебсайтах архівів із 3-рівневою структурою відкрито 27 розділів, що в середньому становить 2,7 розділу на один вебсайт архіву; на 13 вебсайтах архівів із 4-рівневою структурою відкрито також 27 розділів, що в середньому становить 2,0 розділу на один вебсайт архіву;

- репрезентативність розділів, які безпосередньо висвітлюють структуру електронного архіву, у моделі із 3-рівневою структурою вища, ніж у 4-рівневої моделі, відповідно 59 % і 41 %, що засвідчує суттєве домінування над іншими групами.

До особливостей груп розділів офіційних вебсайтів із 4-рівневою структурою подання файлів щодо електронного архіву належать:

- вища частка розділів, які порушують логіку побудови класифікаційної схеми файлів: загалом у 4-рівневої моделі вони становлять 59 % проти 41 % у 3-рівневої моделі;

- вища частка розділів із широким спектром предметних областей, які містять файли про довідковий апарат або оцифровані документи: 22 % проти 15 % у 3-рівневої моделі;

- розділ, який містить повідомлення про загальнодержавні міжархівні проекти.

ВИСНОВКИ

Інформаційні зв'язки між вихідною таксономічною категорією «розділ» і наступними категоріями набувають послідовного й логічного розвитку завдяки використанню базових понять електронного архіву (оцифровані архівні документи, довідковий апарат) на першому рівні базових понять електронного архіву. Це зумовлює побудову цілісної ієрархічної структури розміщення файлів. Систематизування архівної інформації на офіційному вебсайті архівної установи повинне опиратися на послідовний поділ і підпорядкування обсягів понять із врахуванням логічних інформаційних зв'язків. Реалізація інформаційних зв'язків під час систематизування файлів з архівною інформацією щодо електронного архіву передбачає виконання багатоступеневого, ієрархічного і дихотомного поділу.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

- Боряк, Г. (1995). *Національна архівна спадщина України та державний реєстр «Археографічна Україніка»* (Л. А. Дубровіна, ред.). Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського.
- Дубровіна, Л. (1998). Основні положення концепції комп'ютеризації архівної справи в Україні. *Студії з архівної справи та документознавства*, 3, 6–17.
- Збанацька, О. (2010). *Архівні інформаційно-пошукові системи: розширення пошукових можливостей (1991–2008 рр.)* [Автореферат дисертації кандидата історичних наук, Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв]. <https://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/318>
- Збанацька, О. (2024). Довідковий апарат архівів: зміст поняття та особливості представлення на вебсайтах центральних державних архівів України. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*, 13, 84–98. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.13.2024.307125>
- Касьян, В. В. (2021). Менеджмент вебконтенту як сучасний поліфункціональний напрям інформаційно-комунікативної діяльності. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 1, 57–63. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.1.2021.229857>
- Кириленко, О. Г., Збанацька, О. М., & Добровольська, В. В. (2022). Когнітивні концепти побудови вебпорталу «Українське документознавство». *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 1, 34–42. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.1.2022.257257>
- Ковальська, Л. А. (2021). Документ в діловодстві та архівній справі: комунікація інформаційної діяльності. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 3, 29–37. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.3.2021.244714>
- Коржик, Н. А. (2020). Сучасні інструменти ефективної репрезентації архівних ресурсів України. *Вісник Харківської академії культури*, 58, 47–57. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.058.05>
- Лисенко, Т. (2022). Сучасний стан і провідні тенденції у роботі українських інформаційних центрів на основі аналізу контенту вебсайтів. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*, 9, 148–163. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.9.2022.259195>
- Ляхощкий, В. П. (2003). *Україна на зламі епох: нотатки з новітньої історії вітчизняної архівістики 1991–2001 рр.* Університетське видавництво «Пульсари».
- Матяш, І. Б. (2000). *Архівна наука і освіта в Україні 1920–1930-х років.* Український державний науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства.
- Сокур, Л. А. (2020). Вебсайт як документально-інформаційна система представництва Шевченківського національного заповідника в єдиному інформаційному просторі. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 3, 47–57.
- Тюркеджи, Н. С. (2023). Цифрова доступність українських бібліотек: аналіз вебсайтів. *Вісник Харківської академії культури*, 63, 105–112. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.063.07>
- Христова, Н. М. (1999). *Науково-довідковий апарат архівів та рукописних підрозділів бібліотек в Україні у 1920–1990 рр.* [Автореферат дисертації кандидата історичних наук, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського].

REFERENCES

- Boriak, H. (1995). *Natsionalna arkhivna spadshchyna Ukrainy ta derzhavnyi reiestr "Arkheohrafichna Ukrainika"* [National Archival Heritage of Ukraine and the State Register "Archaeographic

- Ukrainians"] (L. A. Dubrovina, Ed.). M. S. Hrushevskiy Institute of Ukrainian Archeography and Source Studies [in Ukrainian].
- Dubrovina, L. (1998). Osnovni polozhennia kontseptsii kompiuteryzatsii arkhivnoi spravy v Ukraini [Main provisions of the concept of computerisation of archival work in Ukraine]. *Study on the Archives and Records Sciences*, 3, 6–17 [in Ukrainian].
- Kasian, V. V. (2021). Menedzhment vebkontentu yak suchasnyi polifunktsionalnyi napriam informatsiino-komunikatyvnoi diialnosti [Web content management as modern polyfunctional direction of information and communication activity]. *Library Science. Record Studies. Informology*, 1, 57–63. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.1.2021.229857> [in Ukrainian].
- Khrystova, N. M. (1999). *Naukovo-dovidkovyi aparat arkhiviv ta rukopysnykh pidrozdiliv bibliotek v Ukraini u 1920–1990 rr.* [Scientific and reference apparatus of archives and manuscript departments of libraries in Ukraine in 1920–1990] [Abstract of PhD Dissertation, V. I. Vernadskiy National Library of Ukraine] [in Ukrainian].
- Korzhyk, N. A. (2020). Suchasni instrumenty efektyvnoi reprezentatsii arkhivnykh resursiv Ukrainy [Modern tools for effective representation of archival resources of Ukraine]. *Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture*, 58, 47–57. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.058.05> [in Ukrainian].
- Kovalska, L. A. (2021). Dokument v dilovodstvi ta arkhivnii spravi: komunikatsiia informatsiinoi diialnosti [Document in documentation science and archival science: Communication of information activity]. *Library Science. Record Studies. Informology*, 3, 29–37. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.3.2021.244714> [in Ukrainian].
- Kyrylenko, O. H., Zbanatska, O. M., & Dobrovol'ska, V. V. (2022). Kohnityvni kontsepty pobudovy vebportalu "Ukrainske dokumentoznavstvo" [Cognitive concepts of the web portal "Ukrainian documentation" creation]. *Library Science. Record Studies. Informology*, 1, 34–42. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.1.2022.257257> [in Ukrainian].
- Liakhotskyi, V. P. (2003). *Ukraina na zlami epokh: notatky z novitnoi istorii vitchyznianoï arkhivistyky 1991–2001 rr.* [Ukraine at the turn of the ages: Notes from the modern history of domestic archival studies 1991–2001]. Pulsary University Publishing House [in Ukrainian].
- Lysenko, T. (2022). Suchasnyi stan i providni tendentsii u roboti ukrainskykh informatsiinykh tsestriv na osnovi analizu kontentu vebseitiv [Present status and leading trends in the work of Ukrainian informative centres based on the analysis of websites' content]. *Ukrainian Journal on Library and Information Science*, 9, 148–163. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.9.2022.259195> [in Ukrainian].
- Matias, I. B. (2000). *Arkhivna nauka i osvita v Ukraini 1920–1930-kh rokiv* [Archival science and education in Ukraine in the 1920s–1930s]. Ukrainskyi derzhavnyi naukovo-doslidnyi instytut arkhivnoi spravy ta dokumentoznavstva [in Ukrainian].
- Sokur, L. A. (2020). Vebseit yak dokumentalno-informatsiina systema predstavnytstva Shevchenkivskoho natsionalnogo zapovidnyka v yedynomu informatsiinomu prostori [Website as a documentary informational system of Shevchenko National reserve office in the unified information space]. *Library Science. Record Studies. Informology*, 3, 47–57 [in Ukrainian].
- Tiurkedzhy, N. S. (2023). Tsyfrova dostupnist ukrainskykh bibliotek: analiz vebseitiv [Digital accessibility of Ukrainian libraries: Analysis of websites]. *Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture*, 63, 105–112. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.063.07> [in Ukrainian].
- Zbanatska, O. (2010). *Arkhivni informatsiino-poshukovi systemy: rozshyrennia poshukovykh mozhlyvosti (1991–2008 rr.)* [Archival information and search systems: Expansion of searching possibilities (1991–2008)] [Abstract of PhD Dissertation, State Academy of Culture and Arts Management]. <https://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/318> [in Ukrainian].
- Zbanatska, O. (2024). Dovidkovyi aparat arkhiviv: zmist poniattia ta osoblyvosti predstavlennia na vebseitakh tsentralnykh derzhavnykh arkhiviv Ukrainy [A finding aid of archives: The concept content and features of its presentation on the websites of central state archives]

of Ukraine]. *Ukrainian Journal on Library and Information Science*, 13, 84–98. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.13.2024.307125> [in Ukrainian].

UDC 930.25(477):[004.651:004.738.1www]:316.77

Danylo Hreshchuk,
PhD Student at the Department
of Social Communications and Information Science,
Lviv Polytechnic National University
(Lviv, Ukraine)
e-mail: danylo.i.hreshchuk@lpnu.ua
ORCID ID: 0009-0006-3012-038X

STRUCTURE OF INFORMATION LINKS IN THE WEB PRESENTATION OF ELECTRONIC ARCHIVES OF UKRAINIAN STATE REGIONAL ARCHIVES

The aim of the article is to conduct a systematic analysis of structural features of information links in the web representation of electronic archives of Ukrainian state regional archives in the context of forming a global information space.

Research methods. Content analysis of the wording of sections, headings, subheadings and titles of archival documents on the official websites of Ukrainian regional archives makes it possible to establish file structure models for electronic archives on regional archive websites. A method of grouping and logical generalisation is applied to identify peculiarities of implementing information links.

The scientific novelty grounds on establishing the role of information links between taxonomic categories for building an optimal file structure for electronic archives on regional archive websites.

Main conclusions. The methodology for presenting electronic archives on the official websites of state archives in Ukraine's regions is characterised by diversity, one of the factors of which is multiple approaches to reproducing information links in file structuring. It is proven that the structure of files in the electronic archive of regional archives' websites increases user-friendliness, user-centredness, quality, completeness of the archive's information space. The structure of information links between archival documents is a factor in the information infrastructure of the archive website, ensuring its systematicity, informational integrity and effective access to archival information in the information services industry and information market. It is proven that the information links between the initial taxonomic category "section" and the subsequent categories develop in a consistent and logical manner due to the use of basic electronic archive concepts at the first level. It is substantiated that the implementation of information links during the systematisation of files with archival information regarding the electronic archive involves the implementation of a multi-stage, hierarchical and dichotomous division.

Keywords: archive; archival document; electronic archive; reference apparatus; information links; archive information spaces; digitalisation of archival institutions; classification system.

Надійшла 06.11.2025

Прийнята 11.02.2026

Стаття була вперше опублікована онлайн 22.05.2026

This is an open access journal, and all published articles are licensed under a Creative Commons Attribution 4.0.